

Pääkaupunkiseudun yritysraportti

**Yritysten ja niiden toimipaikkojen rakenne,
sijoittuminen ja muutostrendit 2000-luvulla**

Seppo Laakso & Päivi Kilpeläinen, Kaupunkitutkimus TA Oy
Anna-Maria Kotala, Arja Salmi & Vilja Tähtinen, YTV

Julkistamistilaisuus Helsingin kaupungintalolla 6.5.2009

Suomen suurin yritystoiminnan keskittymä

- **Pääkaupunkiseudulla asuu 19 % väestöstä ja täällä toimii/syntyy:**
  - 21 % maan yritysten toimipaikoista ja 28 % henkilöstöstä
  - 39 % maan yritysten liikevaihdosta ja 30 % BKT:sta
- **Yritystoiminta kattaa $\frac{3}{4}$ seudun työpaikoista**
  - liikeyritykset
  - voittoa tavoittelemattomat yhteisöt
- **Yritystoiminnalla suuri merkitys pääkaupunkiseudulla**
  - asukkaiden työllisyydelle, toimeentulolle ja tulotasolle
  - kunnallistaloudelle
    - kunnallisverot, yhteisövero-osuudet, kiinteistöverot
  - laajalle työssäkäyntialueelle

Selvityksen tarkoitus ja tietolähteet

- **YTV-kaupunkien ja tiivistyvän seudullisen yhteistyön tehtävänä on luoda hyvät puitteet ja perusedellytykset alueensa asukkaille ja yrityksille. Tätä varten tarvitaan perustietoa yritystoiminnan rakenteesta sekä sen erityis- ja muutospiirteistä seudulla**
- **Yritysraportti tarjoaa tiiviin analyysin ja monipuolista perustietoa**
  - yritystoiminnan peruspiirteistä ja vertailua muihin alueisiin
  - yritystoiminnan toimialarakenteesta
  - yritystoiminnan erikoistumisesta
  - yritystoiminnan sijoittumisesta ja rakenteesta alueittain
  - toiminnan muutoksista 2000-luvulla
  - toimipaikkaväljyydestä sekä
  - johtopäätöksiä

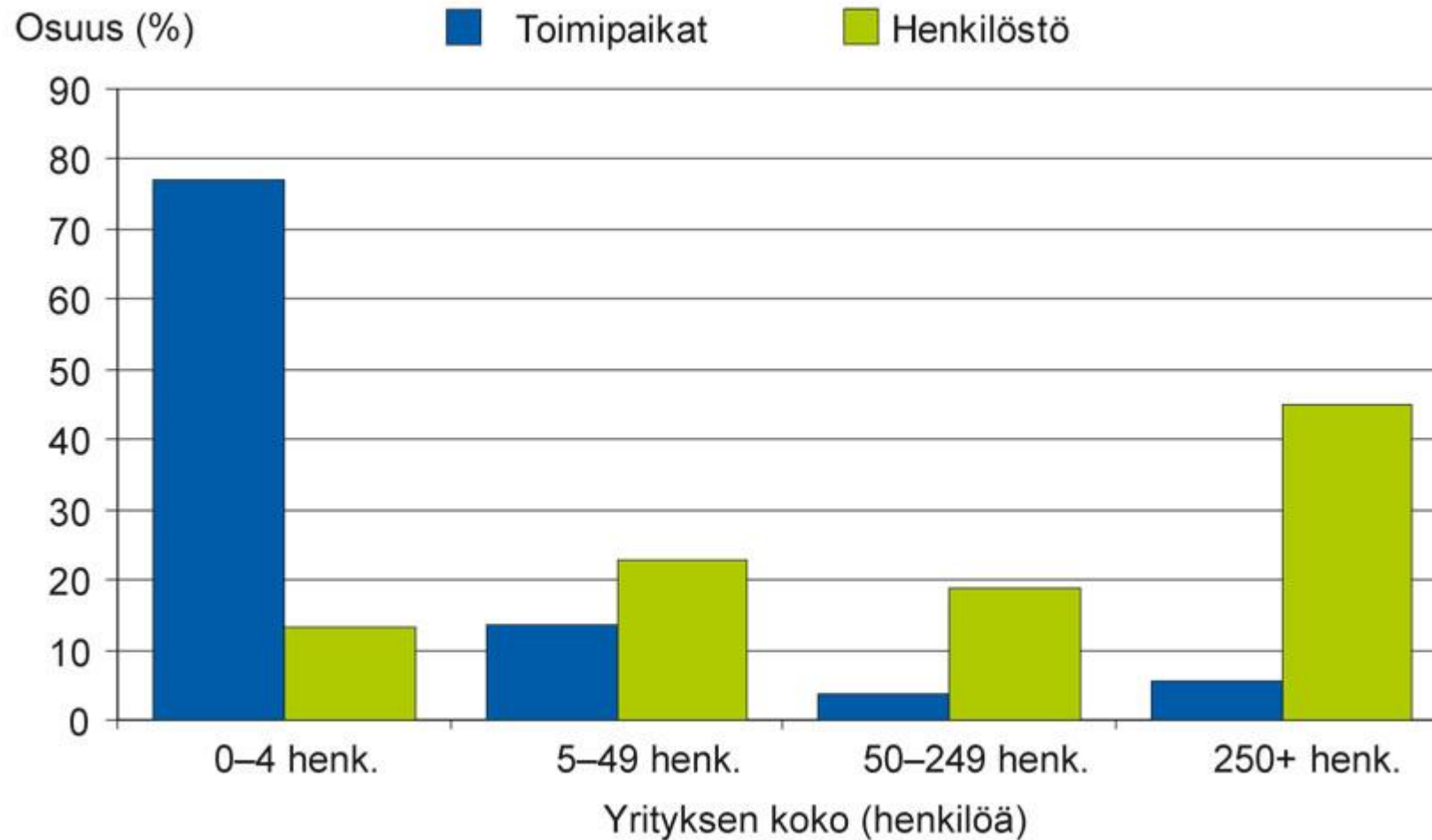
Tietolähteenä pääkaupunkiseudun toimipaikka-aineisto

- Pääkaupunkiseudun toimipaikka-aineisto on seudullisesti yhtenäinen paikkatietoaineisto, joka kattaa tietoja Espoon, Helsingin, Kauniaisten ja Vantaan yrityksistä ja yhteisöistä
- Aineistoa ylläpidetään seudullisena yhteistyönä à YTV yhdessä jäsenkaupunkien kanssa
- Alkuperäisenä lähteenä on Tilastokeskuksen yritysrekisterin ns. tilastoaineisto 2006
- Aineisto uudistettiin vuonna 2005 à tilastoaineisto aiemman ns. poikkileikkausaineiston sijaan
- Seudullisia toimipaikkatietoja ylläpidetty vuodesta 1993
- Saatavana seutu-CD:llä
- Selattavissa Seudullisessa Perusrekisteri SePessä

Tunnuslukuja pääkaupunkiseudulla toimivista yrityksistä vuonna 2006

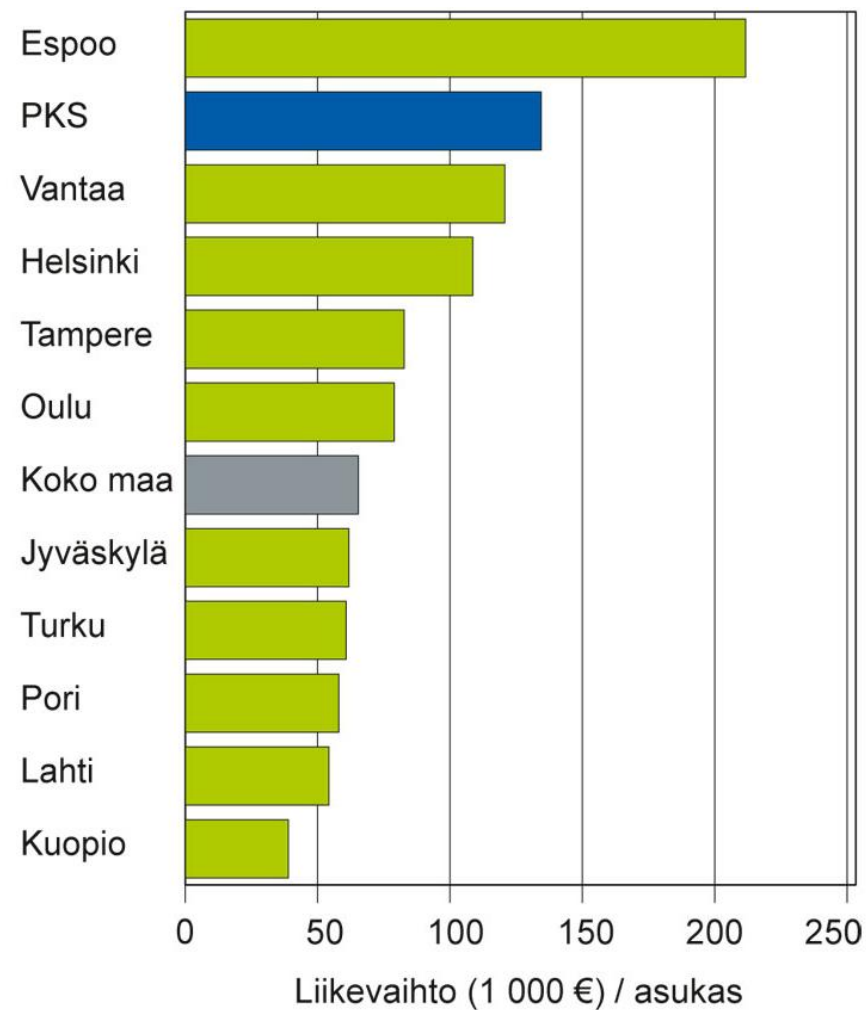
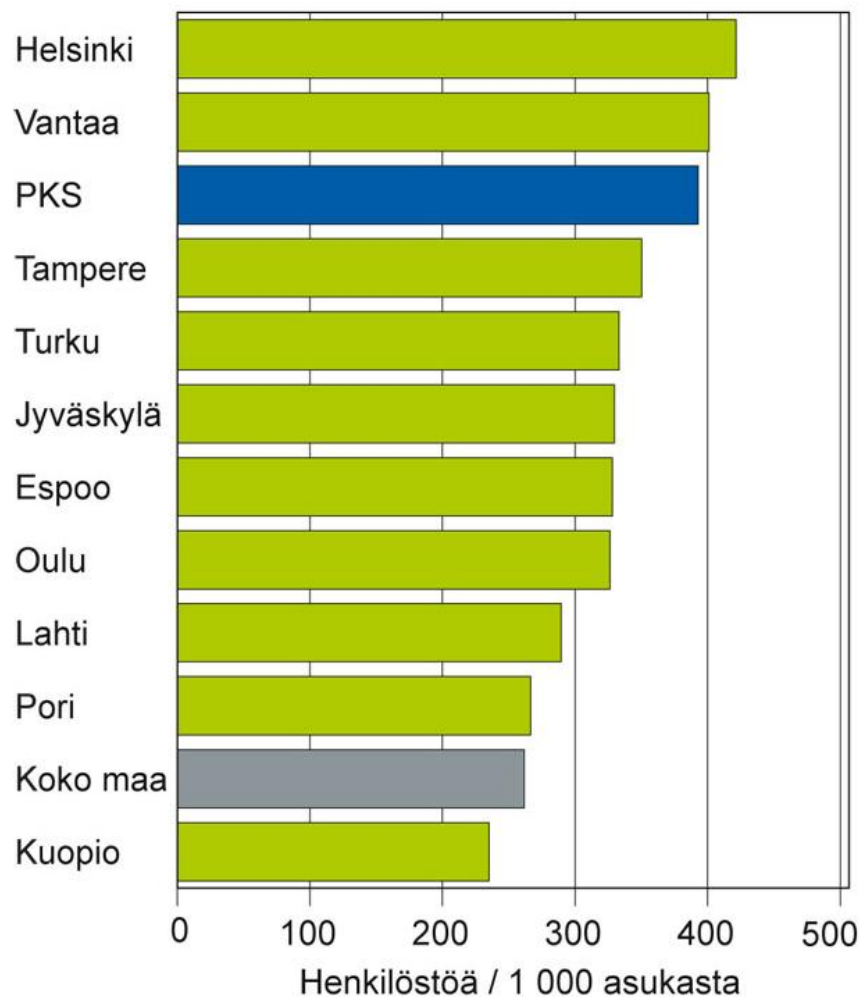
Tunnusluku	Pääkaupunkiseutu
Toimipaikkojen lukumäärä	59 669
Henkilöstön lukumäärä	391 875
Henkilöstöä/toimipaikka	6,6
Liikevaihto (milj. €)	134 139
Liikevaihto/toimipaikka (1000 €)	2 248
Liikevaihto/henkilöstö (1000 €)	342

Yritysten kokojakauma

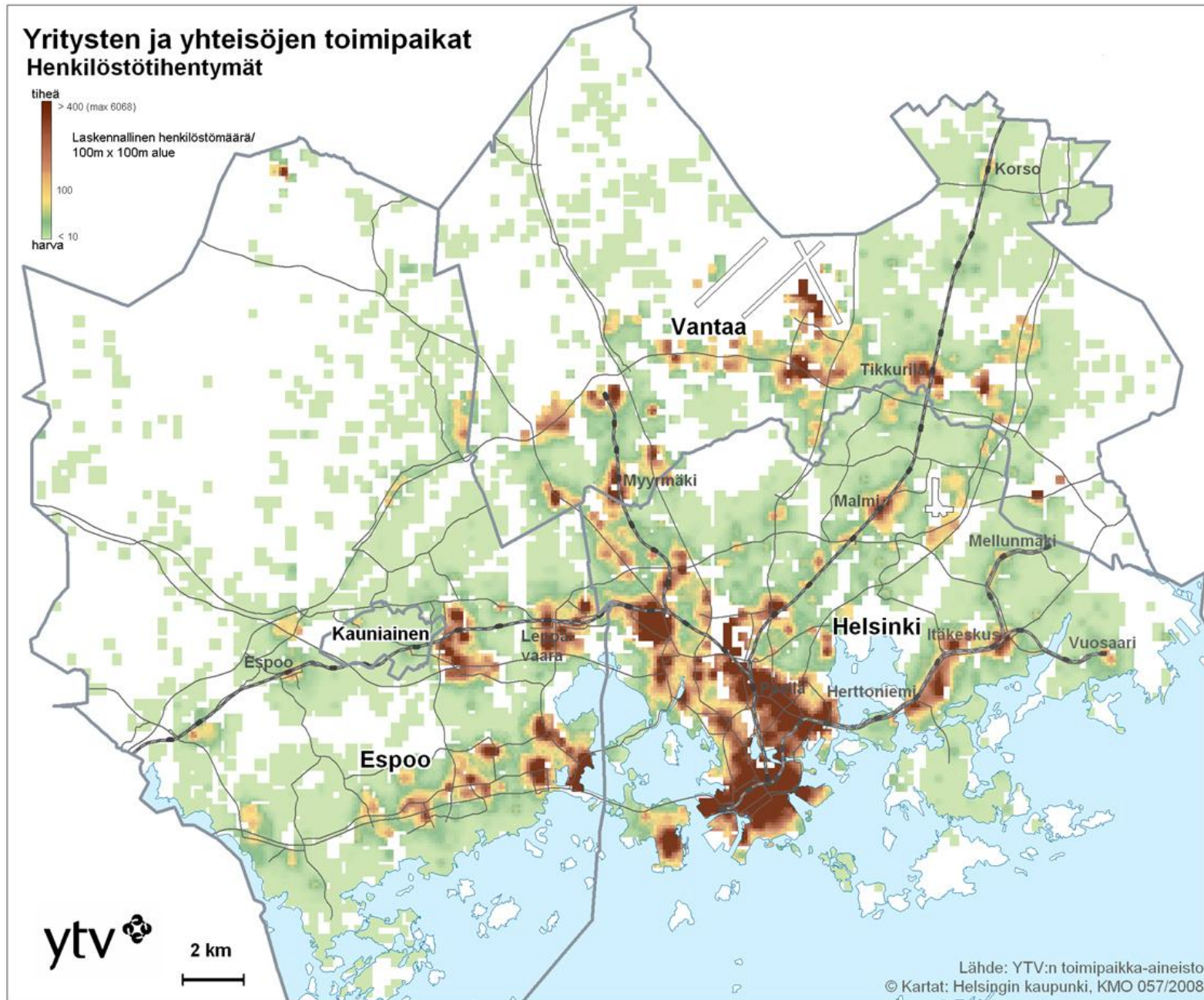

Toimipaikkojen lukumäärän ja henkilöstön osuus (%) yrityksen koon mukaan pääkaupunkiseudulla vuonna 2006

Pääkaupunkiseutu on yritysintensiivinen alue muuhun Suomeen verrattuna

Yritystoiminnan alueellinen sijoittuminen pääkaupunkiseudulla

Pääkaupunkiseudun yritystoiminnan erikoistuminen

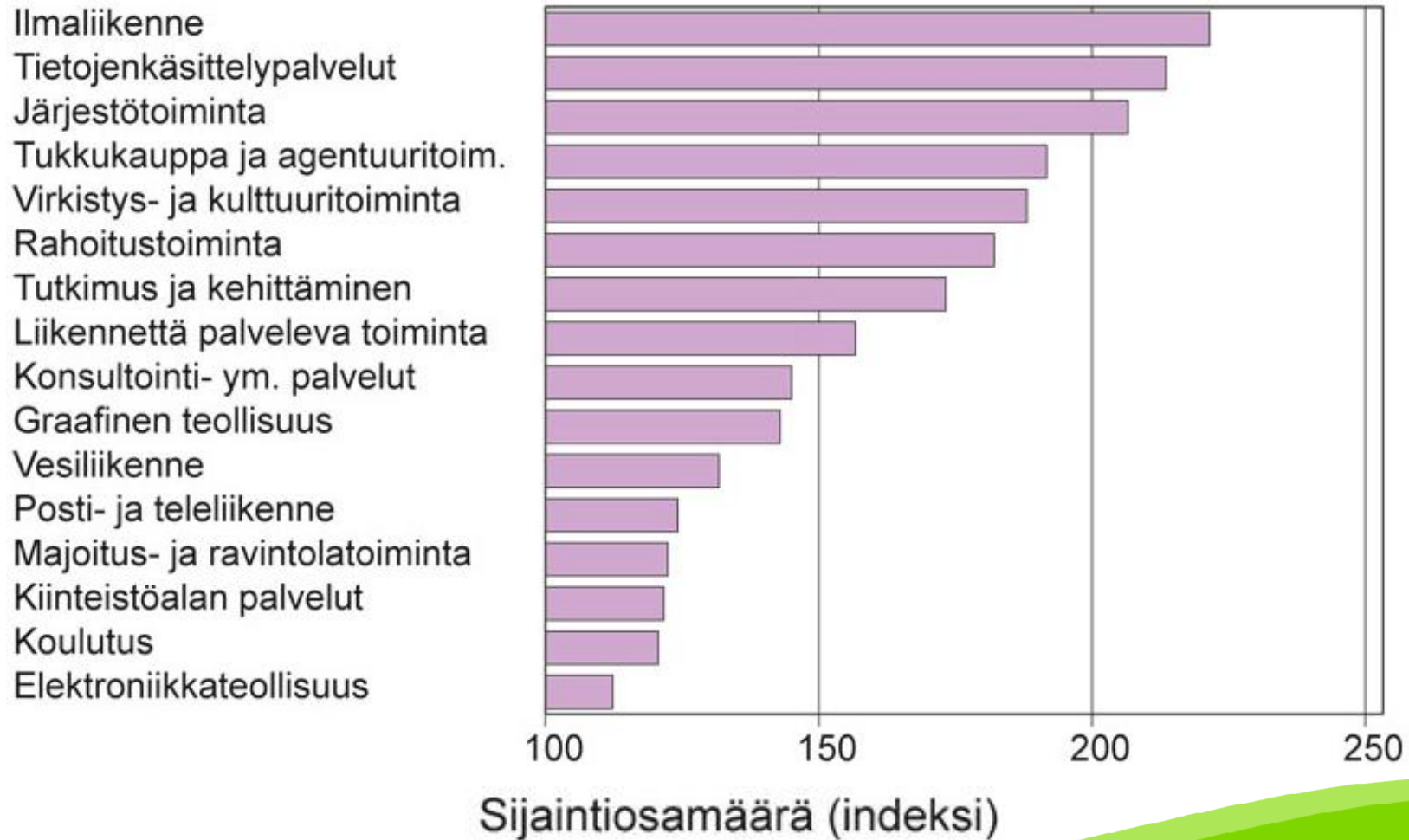
- Erikoistuminen perustuu PKS:n suhteellisiin tai absoluuttisiin etuihin muihin alueisiin verrattuna, joita ovat mm.
  - logistinen sijainti
  - perusrakenne
  - alueen suuruus ja keskittyneisyys
    - suuri markkina-alue
    - hyvä alueen sisäinen saavutettavuus ja kommunikaatio
  - työvoiman osaaminen ja saatavuus
- Erikoistumisalat ovat PKS:n vientialoja
  - suuri osa kysynnästä alueen ulkopuolelta
  - kansainväliset kasvu- ja supistumisimpulssit tulevat alueelle erikoistumisalojen välityksellä kerrannaisvaikutuksineen
  - vastapainona paikalliset alat, kuten vähittäiskauppa, kotitalouksien palvelut ja rakentaminen → merkittäviä työllistäjiä

Pääkaupunkiseudun erikoistumisprofiili

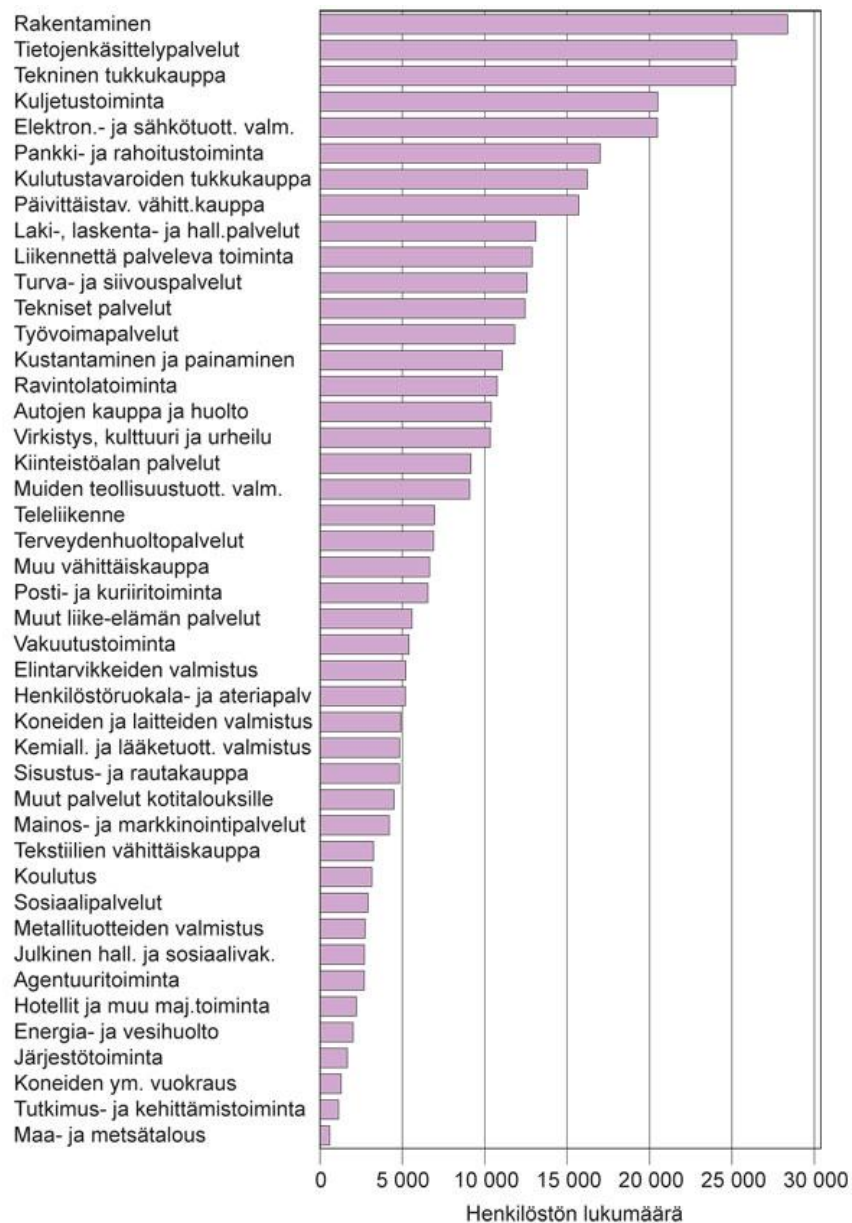
- **Monipuolinen elinkeinorakenne**
- **Erikoistuneiden palvelualojen keskittymä**
- **Logistiikka- ja kommunikaatiokeskus**
- **Korkeasti koulutetusta työvoimasta, tutkimus- ja kehittämisympäristöstä ja liiketoiminnan tukipalveluista riippuvaisten alojen keskittymä**
- **Päätöksenteko-, hallinto- ja lobbauskeskus**

Pääkaupunkiseudun erikoistumisalat suhteessa koko maahan

Sijaintiosamäärät (indeksi, koko maa = 100)

Yritystoiminnan henkilöstömäärä toimialoittain PKS:lla

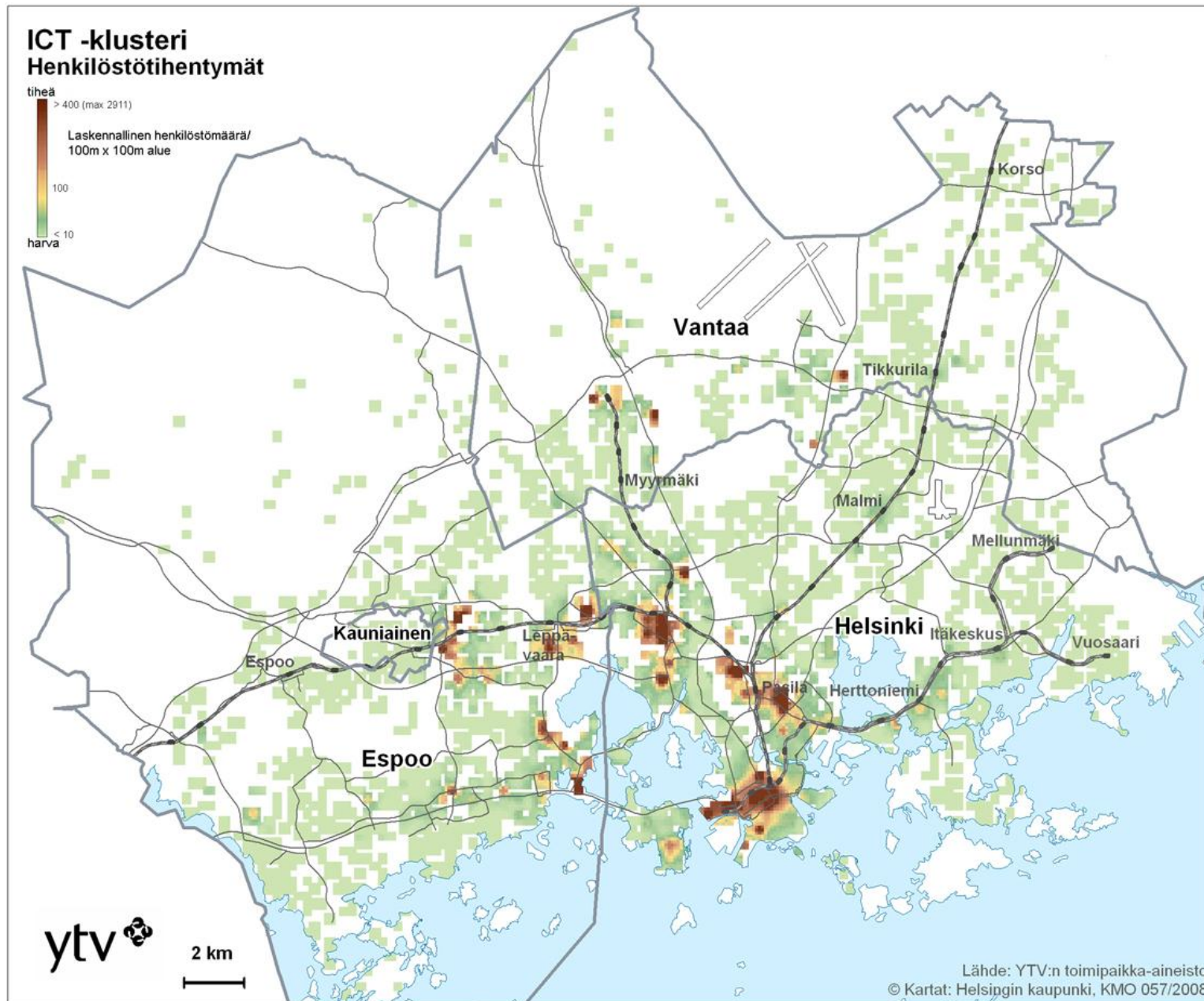
Pääkaupunkiseudun yritystoiminnan klusterit

- Klusterit ovat toisiinsa kytkeytyneiden yritysten ja yhteisöjen muodostamia alueellisia keskittymiä
- Klusterit muodostuvat keskenään sidoksissa olevista toimialoista ja niihin liittyvistä muista toimijoista, jotka ovat keskeisiä kilpailun kannalta. (M. Porter 1998)

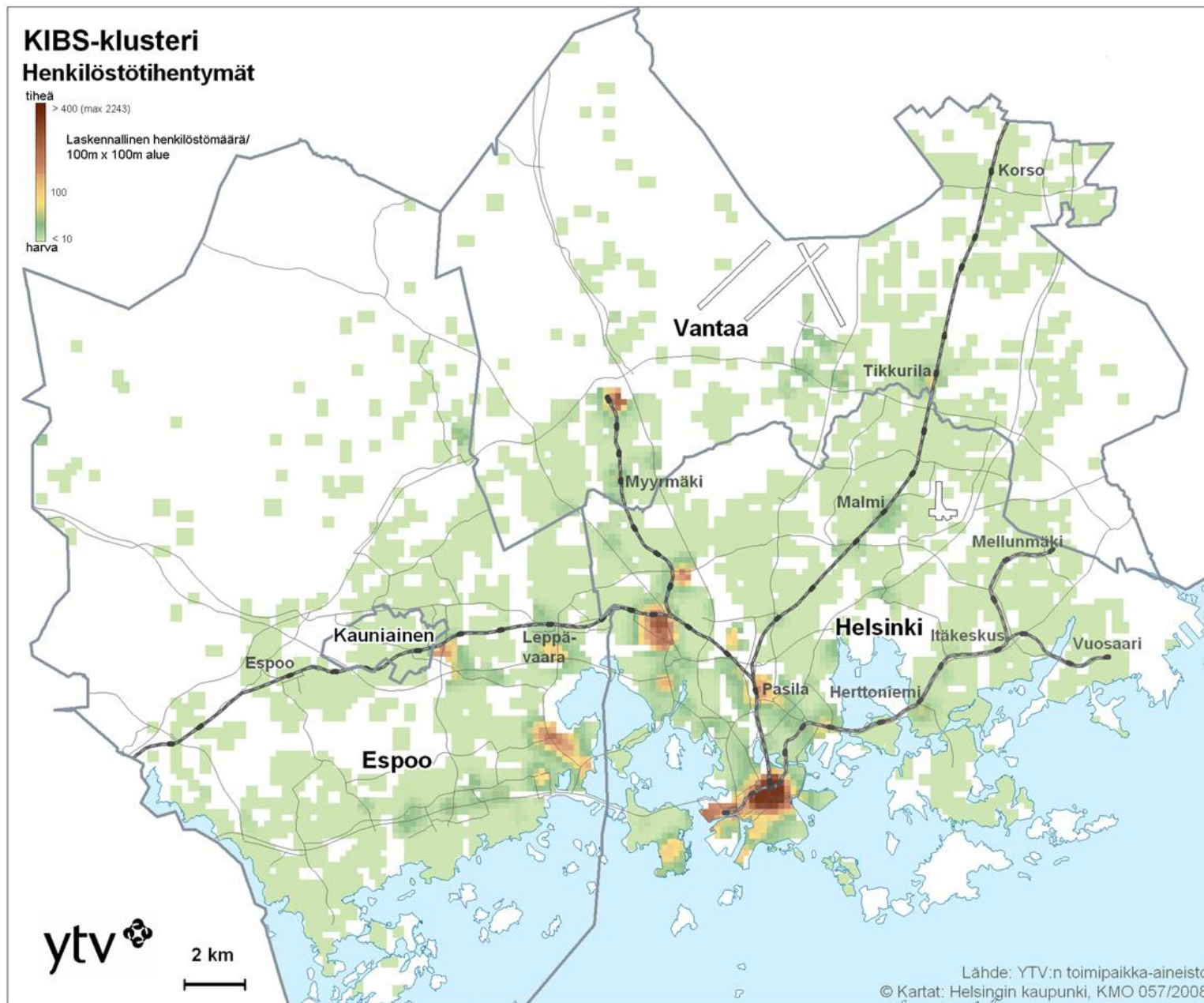
Klusteri*	Henkilöstö- määrä	Osuus (%) koko maasta
tietotekniikka ja sisältötuotanto (ICT)	75 500	53
osaamisintensiiviset liike-elämän palvelut (KIBS)	71 000	49
logistiikka	46 900	36
matkailu	35 700	34
muotoiluintensiiviset alat	6 600	57
rakentaminen ja kiinteistöpalvelut	52 800	22
terveys ja hyvinvointi	17 800	39

* huom. klusteritoimialat osittain päällekkäisiä

Tietotekniikka ja sisältötuotanto (ICT)

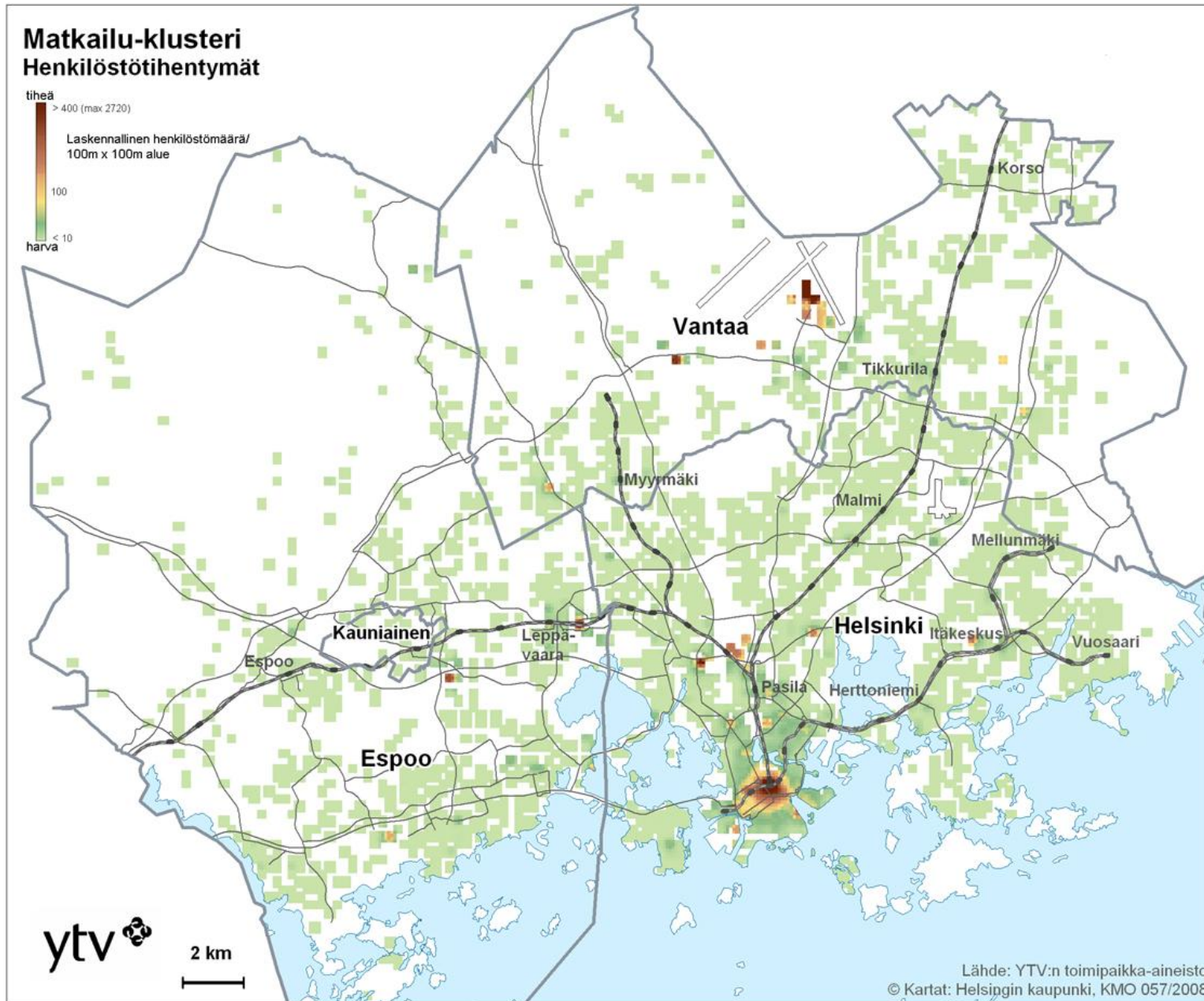
Osaamisintensiiviset liike-elämän palvelut –klusteri (KIBS)

Logistiikka (henkilö- ja tavaraliikenne ja niitä palveleva toiminta)

Matkailu

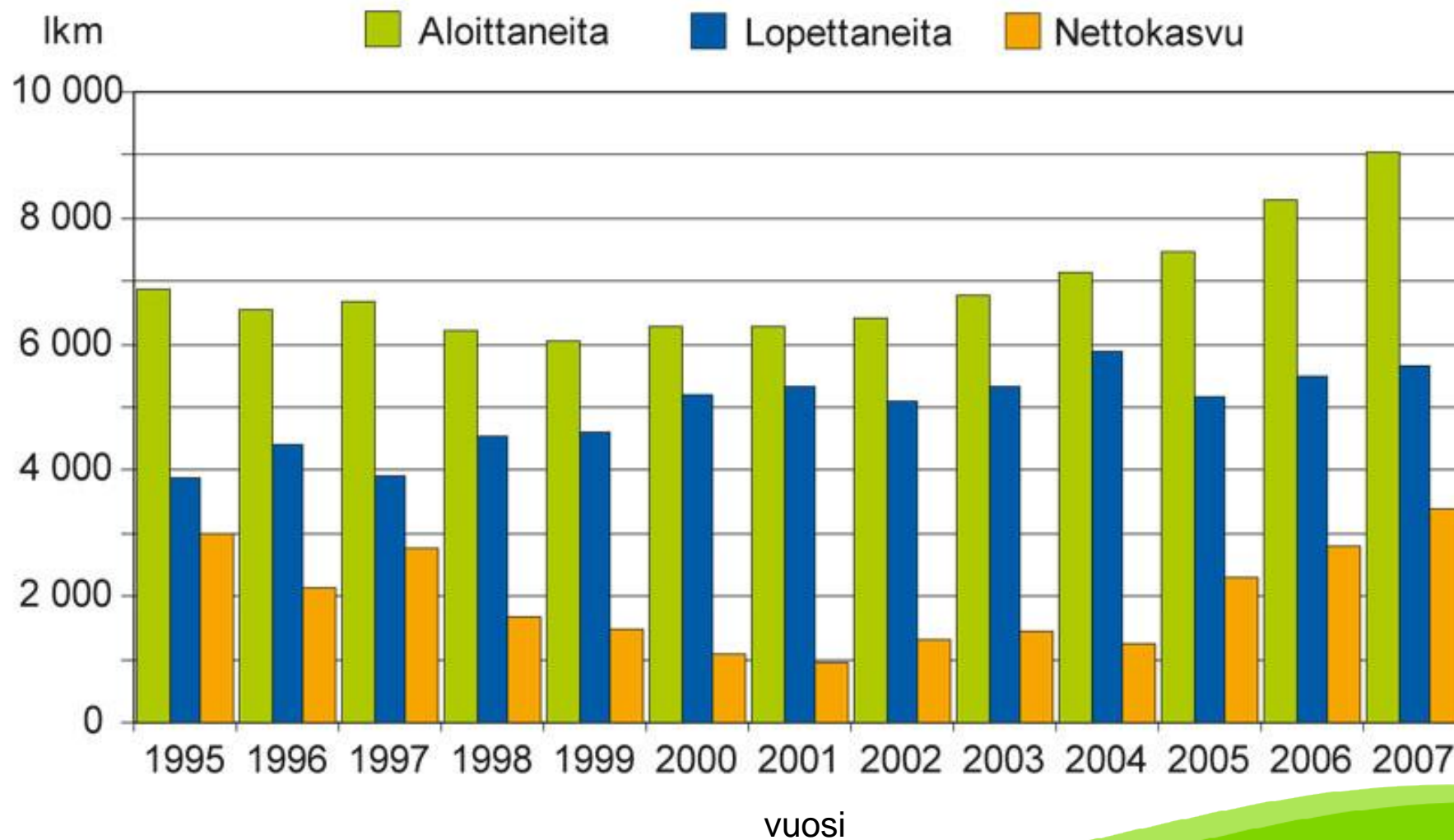
Yritystoiminnan sijoittuminen suhteessa raideliikenteeseen

- Pääosa yritystoiminnasta keskittyy varsinaisille työpaikka-alueille, jotka yleensä sijaitsevat edullisesti sekä liikenteen pääväyliin että myös joukkoliikenteen reitteihin nähden
- 58 % yritystoiminnasta sijoittuu raideliikenteen vaikutuspiiriin siten, että työntekijöillä on alle kilometrin matka asemalle
- 43 % sijaitsee alle 600 metrin etäisyydellä

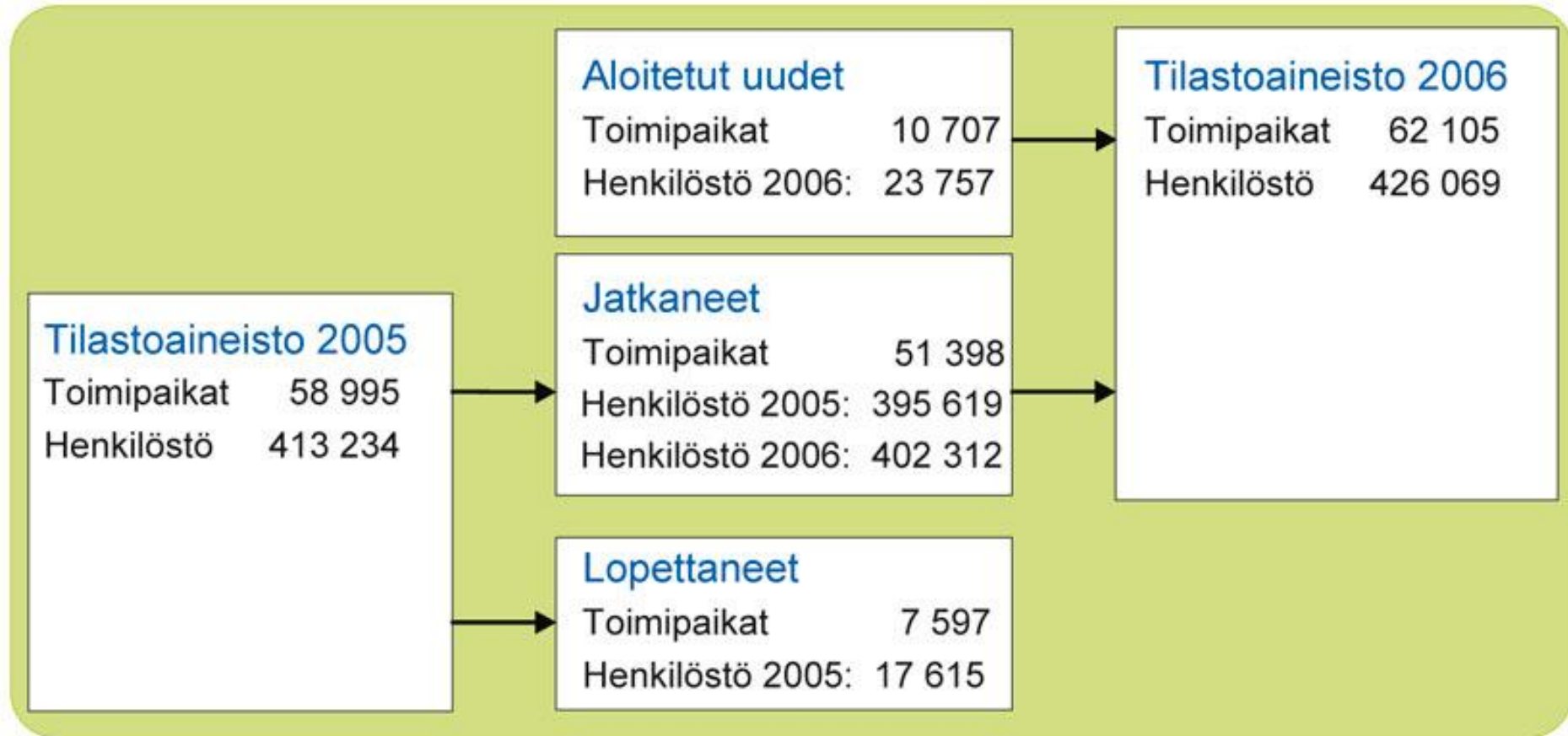
Yritystoiminnan muutos

- **Yritystoiminnassa on meneillään jatkuva muutos**
  - pitkän ajan muutostrendit
  - suhdannevaihtelut
- **Muutokset realisoituvat yritys- ja toimipaikkatasolla**
  - uusien yritysten perustaminen
  - vanhojen yritysten lopettaminen
  - yritysten fuusioituminen ja jakautuminen
  - toimipaikkojen muuttaminen
  - toimivien yritysten uudet ja lopettavat toimipaikat
  - toimivien yritysten liiketoiminnan kasvu ja supistuminen
- **Silti yritystoiminnan rakenteet muuttuvat hitaasti**
  - kokojakauma
  - toimialajakauma
  - erikoistuminen
  - alueellinen sijoittuminen

Yritysten aloitukset, lopetukset ja nettokasvu pääkaupunkiseudulla

Yritystoiminnan muutokset vuonna 2006

Yhteenveto ja johtopäätöksiä

- **Suuri merkitys taloudelle, työllisyydelle ja väestön toimeentulolle**
- **Vaikuttaa laajalle työssäkäyntialueelle à 1/5 pendelöi PKS:lle**
- **Suuri merkitys koko maan kannalta**
  - paljon erikoistumisaloja ja niihin perustuvia klustereita
  - erikoistuminen perustu alueen suuruuteen, keskittymiseen ja erityisiin resursseihin
  - huomattava osuus koko maan yritystoiminnasta PKS:lla:
21 % toimipaikoista, 28 % henkilöstöstä, 39 % liikevaihdosta
- **Pääkaupunkiseudun ja koko Helsingin seudun kuntatalous vahvasti riippuvainen yritystoiminnasta**
- **Hyvät perustiedot yritystoiminnasta ja sen muutoksista tarjoavat välineitä seudun elinkeinopolitiikan suunnittelua ja strategista kehittämistä varten, jotta yritystoiminnalle voidaan luoda hyvän puitteet ja perusedellytykset**